

Tukea ja askeleita kehitysvammaisten henkilöiden sosiaali- ja terveydenhuoltoon

TÄRKEIMMÄT POINTIT

1. Kehitysvammaisen henkilön hoito kuuluu perustasolle
2. Huomioi erityistarpeet mahdollisuuksien mukaan
3. Ennakoi ja valmistaudu
4. Kehitä osaamista

Yhteydenotto

Monipuolisia, erilaisia yhteydenottokeinoja tarvitaan, jotta valikoimassa olisi myös toimintakykyrajoitteisille sopivia tapoja. Soveltuvia tapoja voivat olla: puhelin ja suojatut sähköiset viestintäkanavat, chat, tai käynti paikan päällä.

Palvelun organisointi ja erityistarpeiden huomioiminen

Jos käytössä on tulkki tai liikkumisen ja / tai kommunikoinnin hitautta, tarvitaan kaksikertainen vastaanottoaika. Voidaan tarvita myös tilavampi vastaanottotila, jos asiakkaalla on liikkumisen apuväline, tarvitaan henkilönostinta tai mukana on useampia henkilöitä. Huolehdi riittävän visuaalisesta ja informatiivisesta opastuksesta rakennuksen ulkopuolella ja sisällä, kuten odotushuoneessa. Puhu tavallista arkikieltä, osoita puheesi henkilölle itselleen, käytä tarvittaessa puhetta korvaavia kuvia ja välineitä. Anna kirjalliset ohjeet selkokielisenä.

Asiakassuhteen jatkuvuus

Henkilö ei aina itse pysty pitämään asioista huolta, vaan joku toinen hoitaa niitä hänen puolestaan. Terveystilan ja tarpeiden tuntemisen jatkuvuus on tästä syystä erityisen tärkeää. Jatkuvuutta tukevia asioita ovat esimerkiksi: yhteyshenkilön nimeäminen, mahdollisuus sähköiseen yhteydenottoon ja asiakkaan/omaisen ja ammattilaisen yhteinen tiedon hallinta (esim. Apotti Maisa)

Laaja ja monialainen yhteistyö

Yhteydenottovastuu on tiedon saaneella ammattilaisella – selvitä asiakkaan ammattilaisverkosto ja hyödynnä muiden ammattilaisten osaaminen ja asiakastieto tiimisi ulkopuolella. Varmista asiakkaan osallisuus. Sovi toimintatavoista ja yhteydenottoväylyistä. Huolehdi, että yhteystiedot ovat kaikkien osapuolten tiedossa (tietojen päivitys).

Konsultaatiot

Konsultaatiolla tarkoitetaan neuvon kysymistä toiselta ammattilaiselta yleisellä tasolla tai potilas-/asiakaskohtaisesti. Kysymys voi liittyä prosesseihin tai toimintatapoihin tai yksittäisen asiakkaan hoitoon. Selvitä oman hyvinvointialueesi konsultaatiokäytännöt ja hyödynnä toisten ammattilaisten osaamista.

Kuntoutussuunnitelma ja sen toteutus

Hoidollinen kuntoutus sekä somaattinen, esimerkiksi leikkauksen jälkeinen kuntoutus, toteutetaan perustasolla huomioiden asiakkaan yksilöllisyys. Kehitysvammaiset asiakkaat ovat pääasiassa vaativan kuntoutuksen asiakkaita. Selvitä ja tutustu oman hyvinvointialueesi kuntoutusprosesseihin ja toimintatapoihin.

KYSY / KERRO / HUOMIOI

Kysy asiakkaalta tai henkilöltä, joka varaa asiakkaalle aikaa

- Miten aiemmat käynnit ovat sujuneet (jos niitä on ollut)?
- Miten voimme varautua?
- Pelottaako joku asia?
- Onko käytössä kommunikoinnin ja/tai liikkumisen apuvälineitä?
- Tarvitseeko asiakas apua siirtymisessä? Tarvitaanko henkilönostinta?
- Tarvitaanko tulkkia?
- Pystyykö asiakas tulemaan vastaanotolle?
- Onko etävastaanotto mahdollinen (esim. tekniset valmiudet)?

Kerro asiakkaalle tai henkilölle, joka varaa asiakkaalle aikaa

- Pyydä ottamaan mukaan asiakkaan käytössä oleva(t) kommunikoinnin apuväline(et), esim. iPad, kuvakansio tai muu mahdollinen.
- Pyydä ottamaan mukaan tarvittaessa nostoliina (henkilönostimen käyttämistä varten)
- Kerro asiakkaalle, miten hän voi valmistautua vastaanottoon esimerkiksi tutustumalla nettisivuihin

- Ota mukaan voimassa oleva lääkelista, mitata paino ja verenpaine (jos mahdollista ennen vastaanotolle tuloa)

Asiat, jotka huomioitava aikaa varatessa

- Onko etävastaanotto vaihtoehto?
- Tarvitaanko tavallista suurempaa vastaanottohuonetta (usein mukana saattaja/omaisen/ohjaaja/hoitaja tai apuvälineitä)
- Tarvitaanko useampi työntekijä?
- Huolehdi, että henkilönostin on käytössä tarvittaessa
- Onko pyörätuolivaaka käytössä tarvittaessa?
- Varaa tulkki tarvittaessa
- Kirjaa mahdollisimman tarkkaan ajanvarauksen syy ja tarpeellinen tieto esimerkiksi asiakkaan ennakoitavasta käyttäytymisestä, apuvälineiden käytöstä ym.
- Huomioi, että usein tarvitaan kaksinkertainen aika etenkin, jos käytössä on tulkki, liikkumisen ja/tai kommunikoinnin hitautta

Three stylized human figures in shades of blue, holding hands in a row. The figures are simplified, with circular heads and rectangular bodies. The central figure is slightly taller than the two flanking figures.

KEPA Uusimaa -projekti

Katso myös Käsikirja
Espoo.fi/Kepausimaa
